

DENDERWINDEKE RIJSTRAAT ARCHEOLOGIE NOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

DENDERWINDEKE RIJSTRAAT

ARCHEOLOGIENOTA – 2018F261

MARÉCHAL S., VERBRUGGE A. & CHERRETTÉ B.

DOSSIERSAMENSTELLING

Sadi Maréchal, Arne Verbrugge en Bart Cherretté

PROJECT

Denderwindeke Rijstraat: erosiebestrijdingswerken –
Archeologienota (bureauonderzoek)

Projectcode: 2018F261

Projectnaam: 18-DEW-RIJ

SOLVA Archeologierapport nr. 156

OPDRACHTHOUDER

SOLVA

Projectteam: Archeologie

Gentsesteenweg 1B

9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM

Tel: 053/64 65 20

info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b

9320 EREMBODEGEM

Tel: 053/64 65 36

archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2018/12.857/19

Kaft: Luchtfoto uit 2015 van het projectgebied (bron: AGIV, aanduiding door auteurs)

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1	SAMENVATTING.....	6
1.1	PLANMATIGE CONTEXT	6
1.2	WETTELIJK KADER	6
1.3	VRAAGSTELLING	6
1.4	ONDERZOEKSMETHODE.....	6
1.5	RESULTATEN	6
2	VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK.....	8
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	8
2.1.1	AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA	10
2.1.2	BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN	11
2.1.3	DE ONDERZOEKSOPDRACHT.....	16
2.1.4	WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK.....	16
2.2	ASSESMENTRAPPORT	18
2.2.1	METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	18
2.2.2	CONSERVATIE-ASSESSMENT	18
2.2.3	DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING	18
2.2.4	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER	28
2.2.5	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER	34
2.2.6	EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED	35
2.2.7	DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED	35
3	BIBLIOGRAFIE.....	37
3.1	LITERATUUR.....	37
3.2	WEBSITES.....	37

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1 : Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGL; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	8
Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGL; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	9
Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	9
Figuur 4: Recente luchtfoto van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	11
Figuur 5: Ontworpen toestand van de geplande werken, zie bijlage 1 (bron: Goegebeur Studieburo)	13
Figuur 6: Dwarsprofielen van het bufferbekken en de buffergracht, zie bijlage 2 (bron Goegebeur Studieburo)	14
Figuur 7: Typeprofielen van de buffergracht (links) en bufferbekken (rechts), detail uit bijlage 3 (bron: Goegebeur Studieburo)	15
Figuur 8: Typeprofiel van de overstortconstructie, detail uit bijlage 3 (bron: Goegebeur Studieburo)	15
Figuur 9: Bodemkaart van Vlaanderen met locatie van Denderwindeke (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	18
Figuur 10: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	21
Figuur 11: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	21
Figuur 12: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	22
Figuur 13: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	23
Figuur 14: Hoogteprofiel 1 (noord-zuid) van het projectgebied (bron: geopunt.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	23
Figuur 15: Hoogteprofiel 2 (west-oost) van het projectgebied (bron: geopunt.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	24
Figuur 16: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	24
Figuur 17: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	25
Figuur 18: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	25
Figuur 19: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	26
Figuur 20: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	26
Figuur 21: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	27
Figuur 22: Uitsnede uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	28
Figuur 23: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	29
Figuur 24: Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	30
Figuur 25: Uitsnede uit de kaart Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	31
Figuur 26: Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	32
Figuur 27: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	33
Figuur 28: Luchtfoto uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	33
Figuur 29: CAI-locaties op GRB met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV en cai.onroerenderfgoed.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)	34

LIJST VAN FOTO'S

Foto 1: Zicht op de aansluiting van de Rijstraat met de Buurtweg nr. 24 en de Voetweg nr. 61, richting westen. De elektriciteitscabine op perceel 1311L is zichtbaar centraal op de foto (bron: Google Streetview, 2009) 11

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Ontworpen toestand van het projectgebied	1/500	23/10/2017	Goegebeur Studieburo
BIJLAGE 2	Dwarsprofielen van het projectgebied	1/100	23/10/2017	Goegebeur Studieburo
BIJLAGE 3	Typeprofielen gracht, bekken, overstortconstructie	1/25	23/10/2017	Goegebeur Studieburo
BIJLAGE 4	Ontworpen toestand van het projectgebied met aansluitingen op rioleringen	1/500	23/10/2017	Goegebeur Studieburo

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De stad Ninove wenst een bufferbekken en buffergracht aan te leggen langs de Rijstraat in de deelgemeente Denderwindeke (t.h.v. woningen nr. 100 t.e.m. 114), binnen het kader van erosiebestrijdingswerken.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de erosiebestrijdingswerken. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **buiten een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **lage densiteit aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeorefereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.5 RESULTATEN

De stad Ninove wenst erosiebestrijdingswerken uit te voeren langs de Rijstraat in Denderwindeke. Daarvoor wordt een buffergracht (max. 3 m breed, max. 1 m diep; 160 lopende meter) en een bufferbekken (opp.: ca. 1100 m², 1,3-1,6 m diep) ingericht. Van de totale terreinoppervlakte van ca. 3935 m² zal dus ca. 1580 m² door buffergracht en -bekken worden verstoord. De aanwezigheid van de buurtweg nr. 24 en de voetweg nr. 61, waarvan de tracés volgens de historische kaarten vroeger centraal op het projectgebied lagen, hebben echter reeds een impact gehad op het bodemarchief.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Het projectgebied ligt in het **heuvelachtig gebied** (ca. 1 km ten zuiden van Denderwindeke), dat doorsneden wordt door **meerdere beken** die uiteindelijk ten noorden uitmonden in de Dender. De hoogtes schommelen tussen +50 en +55 m TAW. Het projectgebied ligt op de oostelijke flank van een noord-zuid georiënteerde **heuvelrug**. De bodemkaart toont aan dat er voornamelijk **droge leemgronden** voorkomen. De percelen zijn gevoelig aan **erosie**, wat meteen de reden vormt voor de geplande werken.

Het bureauonderzoek heeft op basis van de gekende archeologische gegevens, de historische bronnen en het cartografisch materiaal enkele vaststellingen kunnen maken betreffende het archeologisch potentieel van het projectgebied.

- Het projectgebied bevindt zich **ver buiten de historische kern** van **Denderwindeke**. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden concentreerde in deze dorpskern, en dat vanaf men een dergelijke kern verlaat, de densiteit sterk afneemt. Het projectgebied ligt dan ook in een zone die minstens sinds de 18de eeuw gekenmerkt wordt door **akkers en weiland**.
- De historische kaarten tonen aan dat sinds de late 18de eeuw, de **voetweg en de buurtweg** die door het projectgebied lopen, reeds bestonden. Bovendien liep het **tracé** van beide wegen **meer centraal** in het projectgebied, t.o.v. de marginale locatie die ze nu hebben. De tracés zullen dus centraal in het projectgebied reeds een zekere impact op de bodem gehad hebben.
- De archeologische voorkennis van de ruimere omgeving van het projectgebied, evenals de historische kaarten, scheppen een lage verwachting ten aanzien van eventuele archeologische sites.
- De **beperkte oppervlakte** van de effectieve bodemingreep (verspreid over twee zones ca. 1580 m²), de **lijnvormige** aard van een deel van de werken (buffergracht van ca. 500 m²) en het feit dat de **omliggende percelen** in de toekomst **onaangeroerd** zullen blijven (reeds bestaande bebouwing en waardevolle landbouwgrond), maken de **kans op relevante kennisvermeerdering** binnen het gabarit van de geplande werken **klein**.

Gelet op bovenstaand verwachtingspatroon is binnen het gabarit van de werken het potentieel op relevante kennisvermeerdering gering en een **verder archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken** is dus, kosten-baten beschouwd, **niet aangewezen**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde **meldingsplicht**.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2018F261

Sitecode: 18-DEW-RIJ

Wettelijk depotnummer: D/2018/12.857/19

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Ninove (Denderwindeke), Rijstraat (Figuur 1 en Figuur 2, Foto 1-6)

Bounding box:

punt 1: x= 125225,18 / y= 163549,14

punt 2: x= 125379,34 / y= 163734,01

Kadastrale gegevens:

Ninove afdeling 7, sectie C, percelen 1311D, 1311K, 1311L, 1311M, 1314D, 1350A en 1357A (zie Figuur 3)

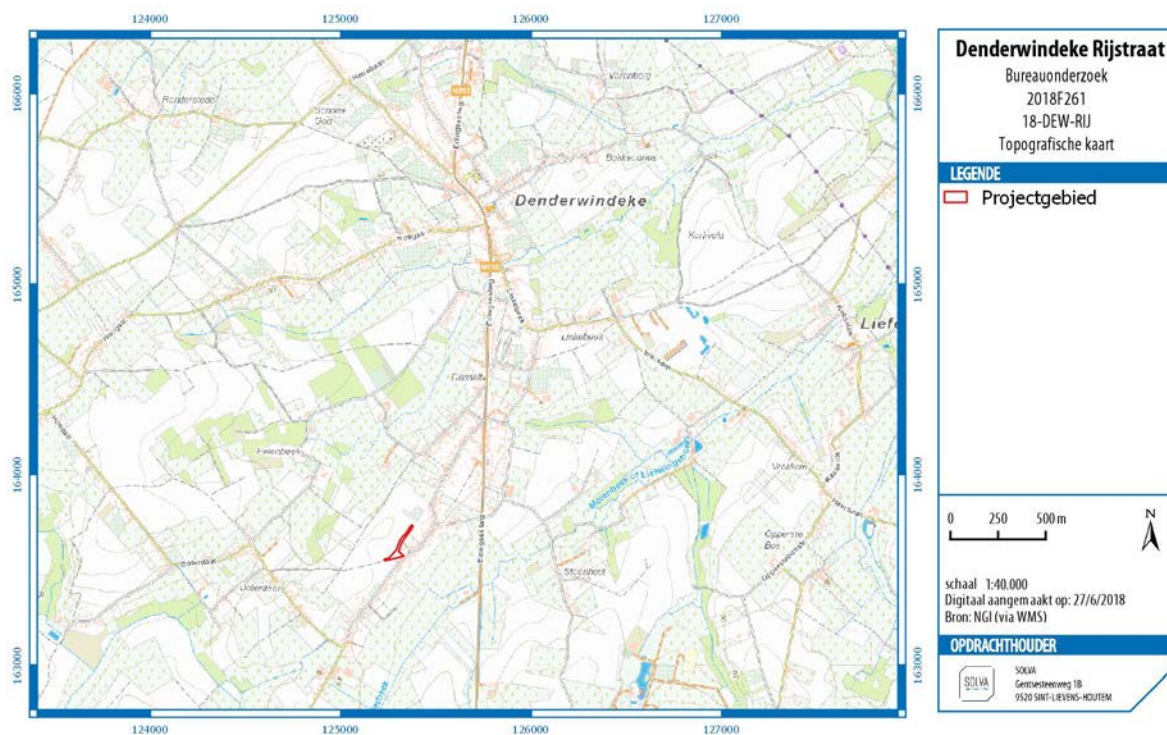
Topografische kaart: zie Figuur 2 en Figuur 3

Betrokken actoren en specialisten:

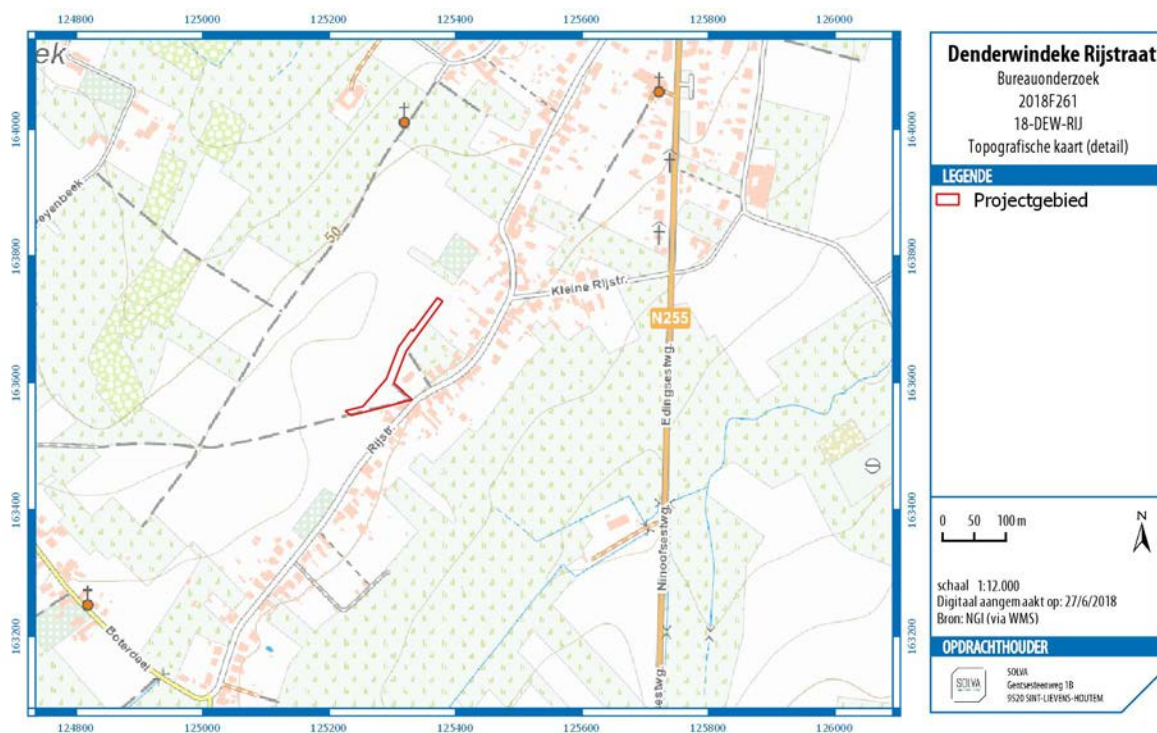
- Erkend archeoloog: Arne Verbrugge
- Tekst: Sadi Maréchal
- Kaartmateriaal: Sadi Maréchal
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

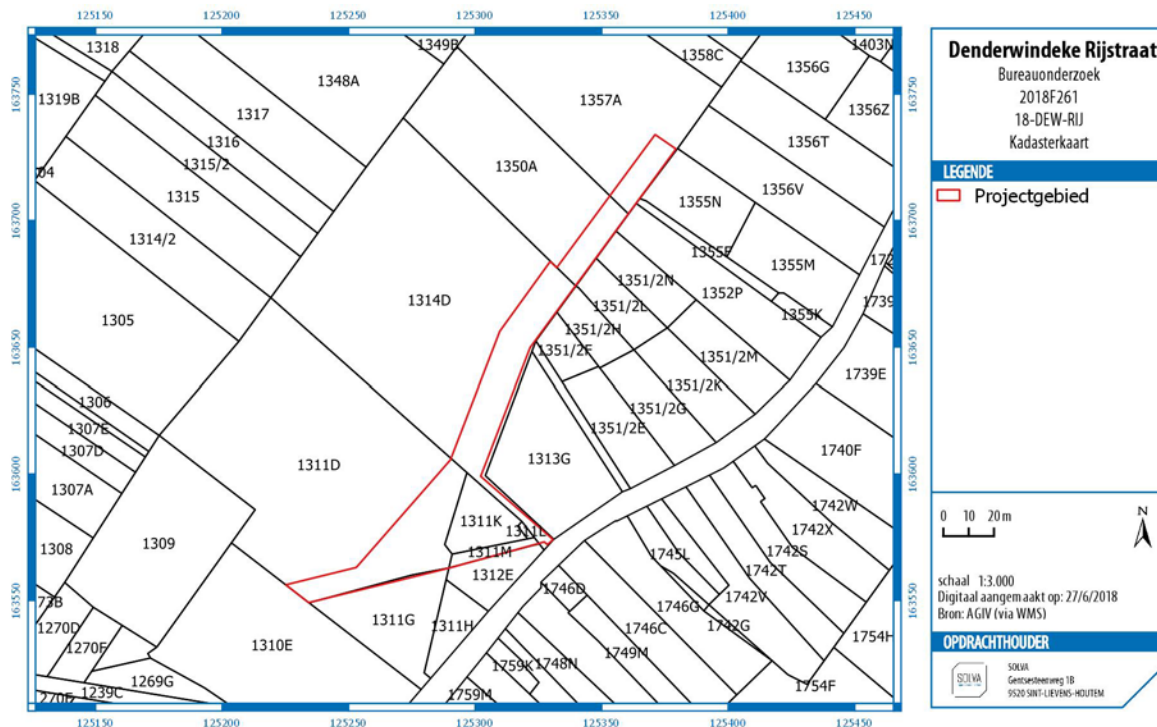
Niet van toepassing.

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.1.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de erosiebestrijdingswerken. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²

² Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKEN

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND

De percelen zijn vandaag de dag in gebruik als **landbouwgrond** (zie Figuur 4). Er staat **geen bebouwing** op, met uitzondering van een elektriciteitscabine op perceel 1311L (zie Foto 1). Tussen de percelen 1313G en 1312E is er de aansluiting van de Rijstraat op een **voetweg** (nr. 61, op perceel 1314D) en een **buurtweg** (nr. 24, op perceel 1311M).

Foto 1: Zicht op de aansluiting van de Rijstraat met de Buurtweg nr. 24 en de Voetweg nr. 61, richting westen. De elektriciteitscabine op perceel 1311L is zichtbaar centraal op de foto (bron: Google Streetview, 2009)

Figuur 4: Recente luchtfoto van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.1.2.2 DE ONTWERPEN TOESTAND

Zie Figuur 5 - Figuur 8 en bijlages 1-4 voor grondplannen en profielen van de ontworpen toestand voor de erosiebestrijdingswerken.

Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 3935 m² (zie Figuur 5). Op perceel 1311K wordt een min of meer driehoekig **bufferbekken** voorzien met een capaciteit van 920 m³ (opp.: ca. **1100 m²**). De schuin aflopende taluds van het bekken bereiken de bodem op +49,9 m TAW, d.i. zo'n **1,3 tot 1,6 m** onder het huidige maaiveldniveau (afhankelijk van het terreinprofiel; zie Figuur 6 en Figuur 7).

Het bufferbekken staat in verbinding met een geplande Aquafin-riolering in de Rijstraat en een buffergracht in het noordoosten. Op de aanknopingspunten worden respectievelijk een overstortconstructie (9,84 m², opbouw: 2,87 m; zie Figuur 8) en een schanskorf met kopmuur voorzien.

Ten noordwesten van de bufferbekken wordt een 3m-brede grasbufferstrook behouden. Ten westen van het bekken, op perceel 1311D, komt een **geultje** van 20 cm diep.

Op de percelen 1314D, 1350A en 1357A, komt een **buffergracht** van ca. 3 m breed te liggen. De bodem van de gracht, gemiddeld **1 m** onder het bestaande maaiveld, is nog zo'n 1 m breed. Langs de noordwestzijde van de gracht wordt een 3m-brede grasbufferstrook voorzien.

Door de constructie van bufferbekken en -gracht, wordt de bestaande voetweg nr. 61 omgeleid. De bestaande buurtweg nr. 24, ten zuiden van het bufferbekken, blijft zijn bestaande tracé behouden (zie Figuur 5 en bijlage 1).

Nr.	Datum	Wijziging

PROVINCIE: OOST-VLAANDEREN,
Stad: NINOVE,

PROJECTNUMMER: Dossiernummer: GD/94001605

Projectnaam: EROSIEBESTRIJDINGSWERKEN LANGS DE
RIJSTRAAT (thv. woningen nr. 100 tenn. nr. 114)
IN DE DEELGEMEENTE DENDERWINDEKE.

Nummer: 94001605/1

Naam: Grondplan,

Datum: 23/10/2017

Schaal: 1:500

Opgemaakt: BDV

Horstelaan 5, 9900 Geraardsdorp - T +31 (0) 9 377 10 00
Telefoon: 79, 9400 Ninove - T +31 (0) 36 30 94 70

Ing. J. CHAUWERT
architect

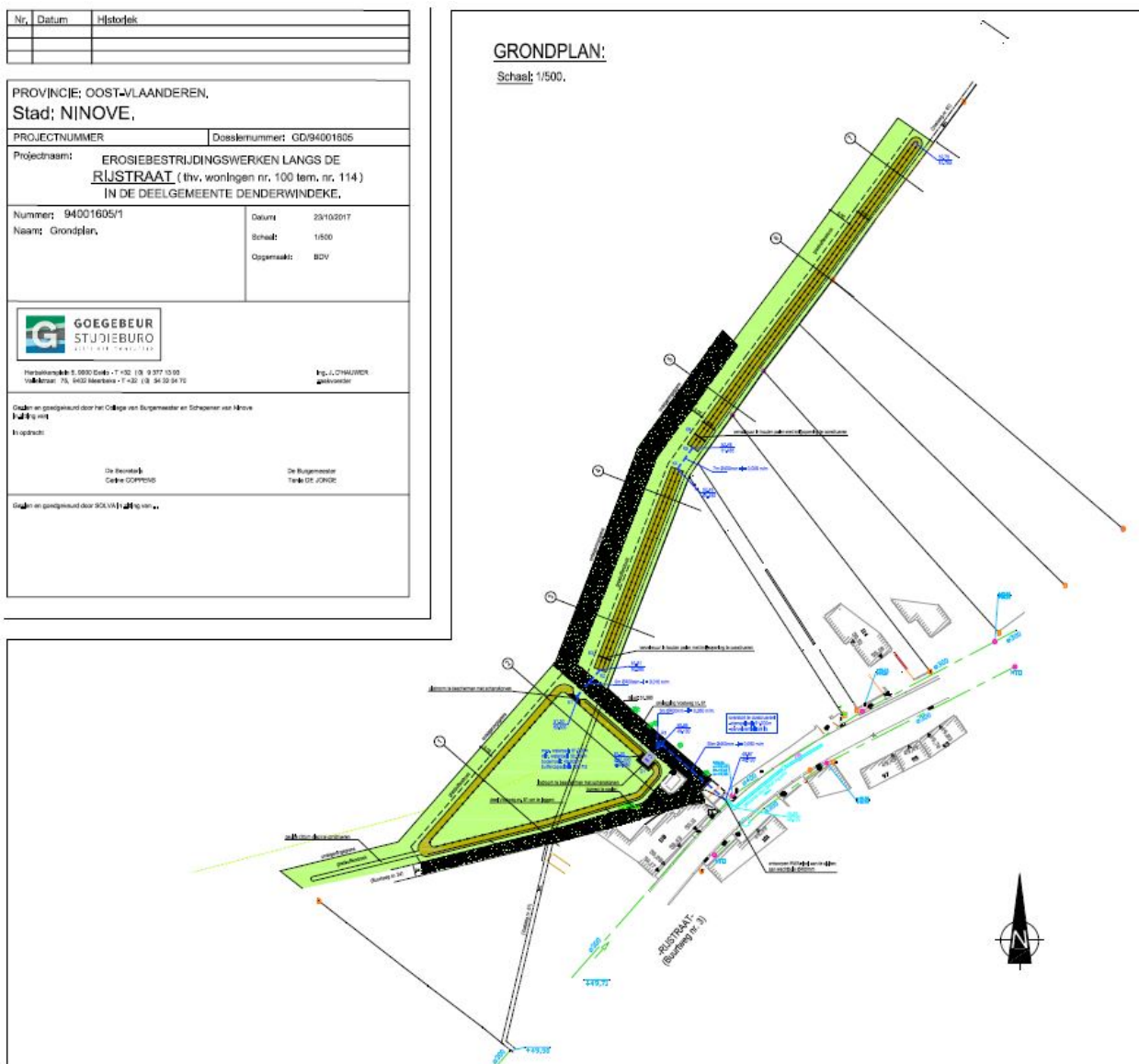
Gedragen en goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen van Ninove

Handtekening:

De Burgemeester

De Burgemeester

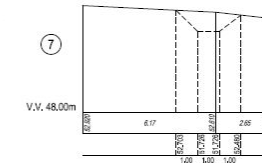
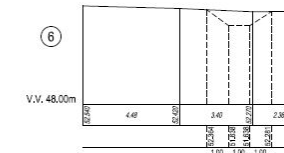
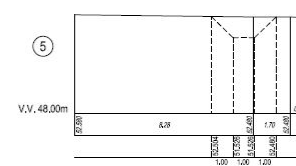
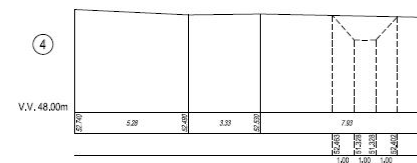
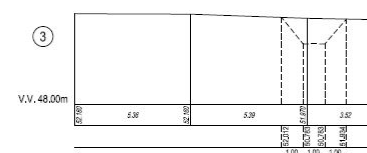
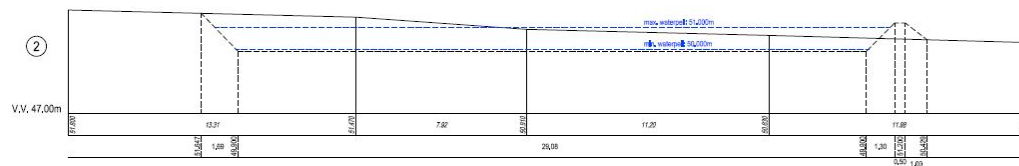
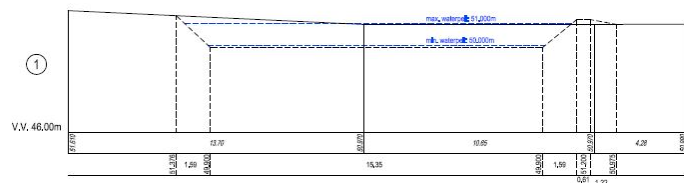
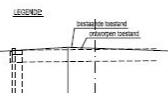
Gedragen en goedgekeurd door SOLVA Bureauonderzoek

Figuur 5: Ontworpen toestand van de geplande werken, zie bijlage 1 (bron: Goegebeur Studeburo)

DWARSPROFIELEN:

Schaal: 1/100.

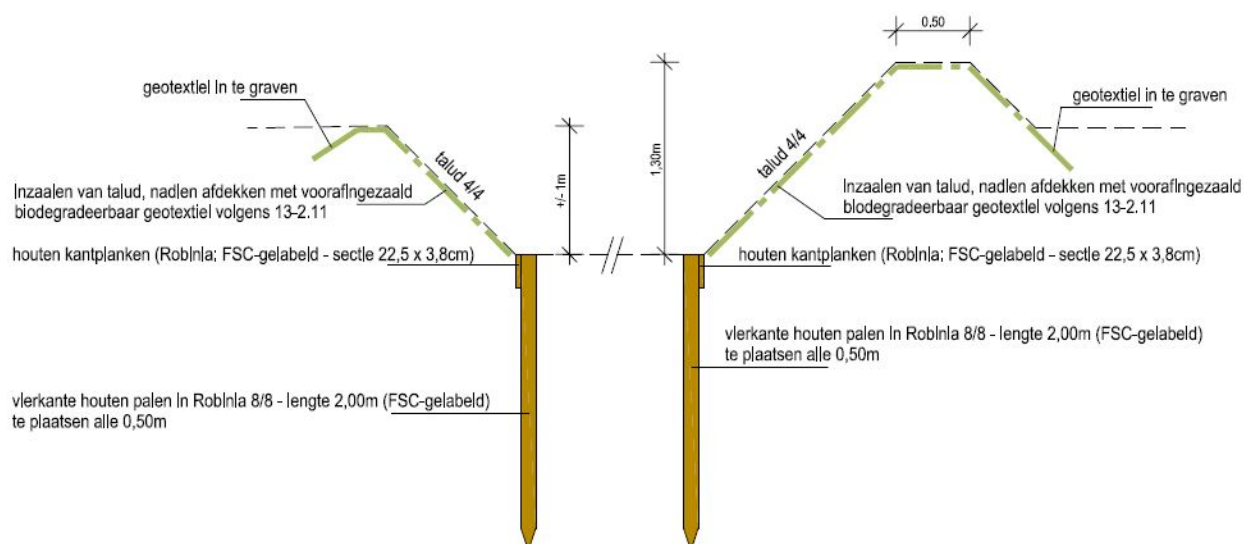

Figuur 6: Dwarsprofielen van het bufferbekken en de buffergracht, zie bijlage 2 (bron Goegebeur Studieburo)

DETAIL OEVERBESCHOEIING:

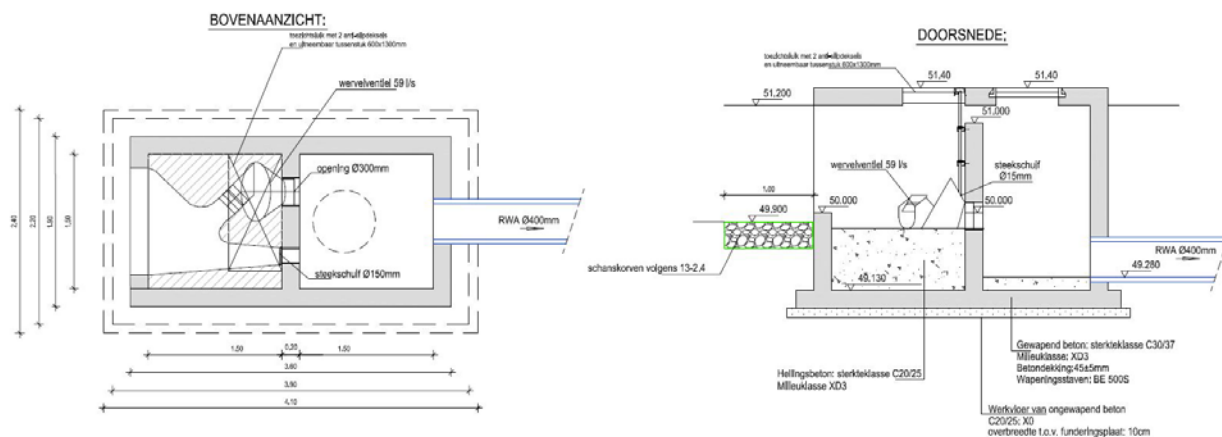
OEVERBESCHOEIING LANGSGRACHT:

OEVERBESCHOEIING BUFFERBEKKEN:

Figuur 7: Typeprofielen van de buffergracht (links) en bufferbekken (rechts), detail uit bijlage 3 (bron: Goegebeur Studieburo)

DETAILPLAN OVERSTORT 01:

Figuur 8: Typeprofiel van de overstortconstructie, detail uit bijlage 3 (bron: Goegebeur Studieburo)

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de erosiebestrijdingswerken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN -TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de assistent archeoloog Sadi Maréchal. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Sadi Maréchal. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Sadi Maréchal, Arne Verbrugge en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht

worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferentieerd geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **ontwerpplannen** zijn door Goegebeur Studieburo en stad Ninove ter beschikking gesteld.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESMENTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

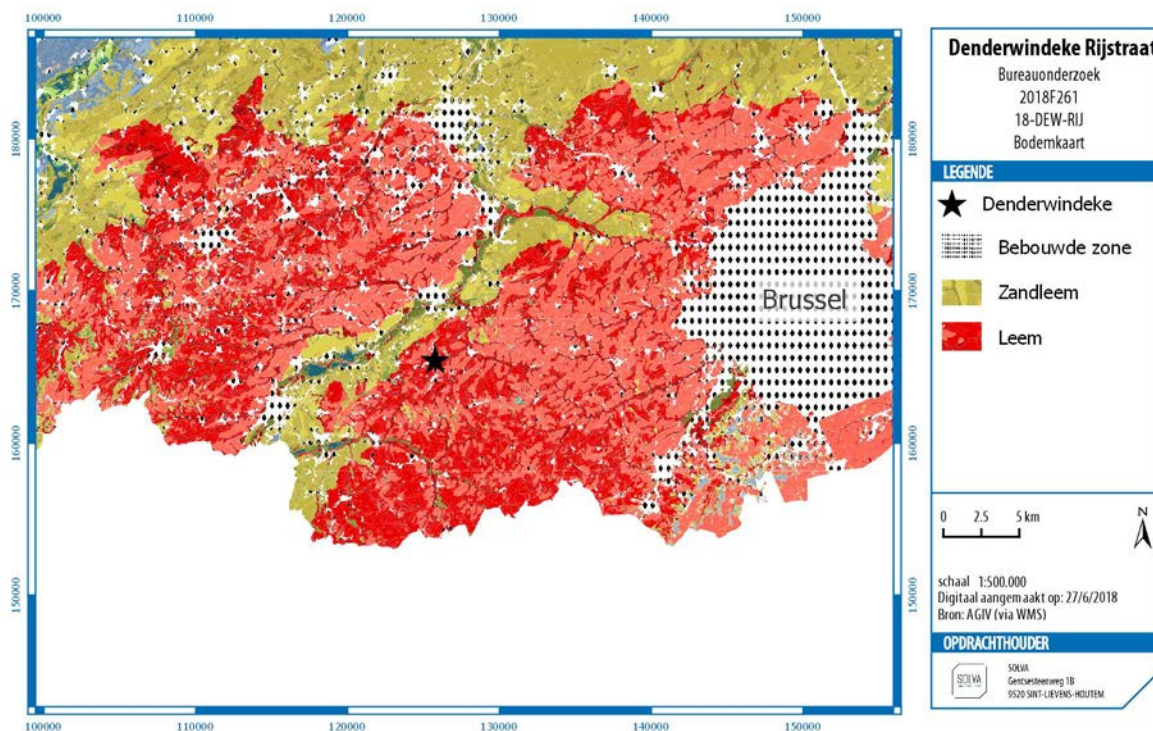
2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

Denderwindeke is gesitueerd in het zuidoosten van de provincie Oost-Vlaanderen, dicht bij de grens met de provincie Vlaams-Brabant. De deelgemeente is gelegen ten zuiden van de stad Ninove, in de leemstreek (zie Figuur 9), maar het centrum zelf is gekarteerd als antropogene zone.

Figuur 9: Bodemkaart van Vlaanderen met locatie van Denderwindeke (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Het projectgebied situeert zich op zo'n 2 km ten zuiden van het centrum van Denderwindeke, langsheen de Rijstraat, die min of meer parallel loopt met de N255 (zie Figuur 2). Het projectgebied ligt tussen de toponiemen Boterdaal en Steenhout. De percelen van het projectgebied worden ten oosten en zuiden afgebakend door de private percelen van eengezinswoningen en ten noorden en westen door landbouwpercelen.

2.2.3.2 AARDKUNDIGE EN HYDROGRAFISCHE SITUERING

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO³

Het projectgebied ligt in de 'ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone', en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**. Dit district bestaat uit een geaccidenteerd Tertiair heuvellandschap waarop voornamelijk lemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in het zuiden van Vlaanderen.

Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuveld (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het Tertiair en tijdens het Pleistoceen veroorzaakte het huidige golvend tot sterk golvend reliëf. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de loesspakketten tijdens de laatste ijstijd.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met o.a. de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oost-west en noord-zuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d'Hoppe, 157,5m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvelds dat zich uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kappelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De bodemseries worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80 cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte

³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant et al. 2002.

oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het Tertiair kleiig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakte van de Dender en de Bellebeek.

De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellinggronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het Tertiair substraat dagzomen.

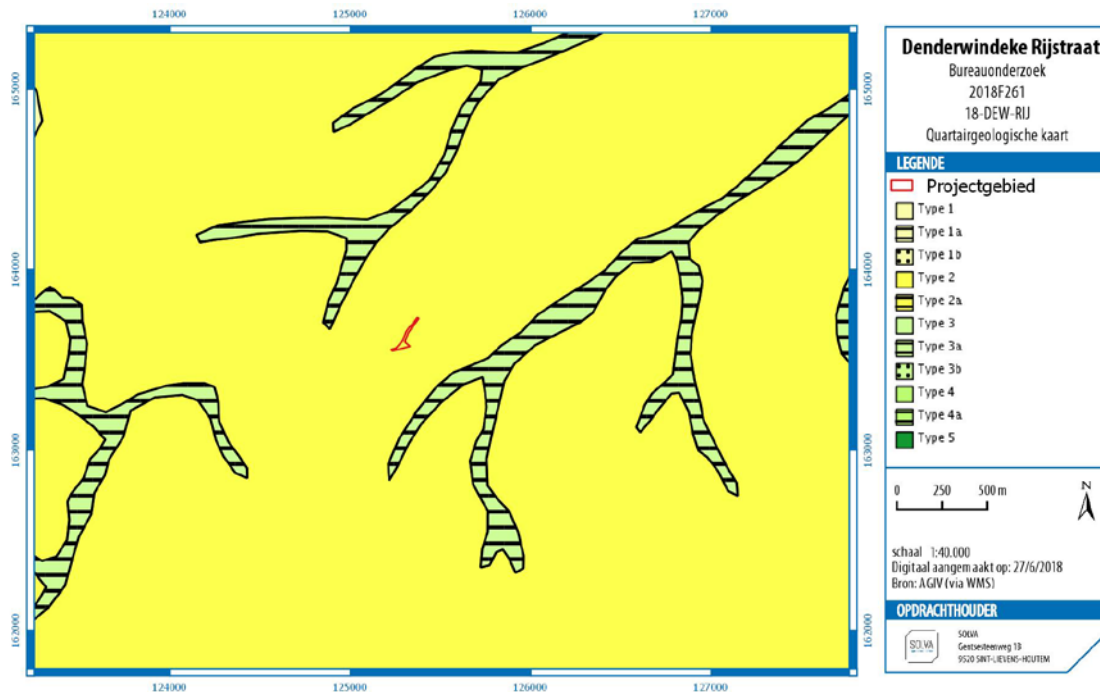
Geologie

Tijdens het Tertiair werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartair) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiair reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relictten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen). Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15 m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het Weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de lössmantel zeer dik. De Tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

Gedurende het Holocene had eerst een riviererosie van het Pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de leperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en venig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

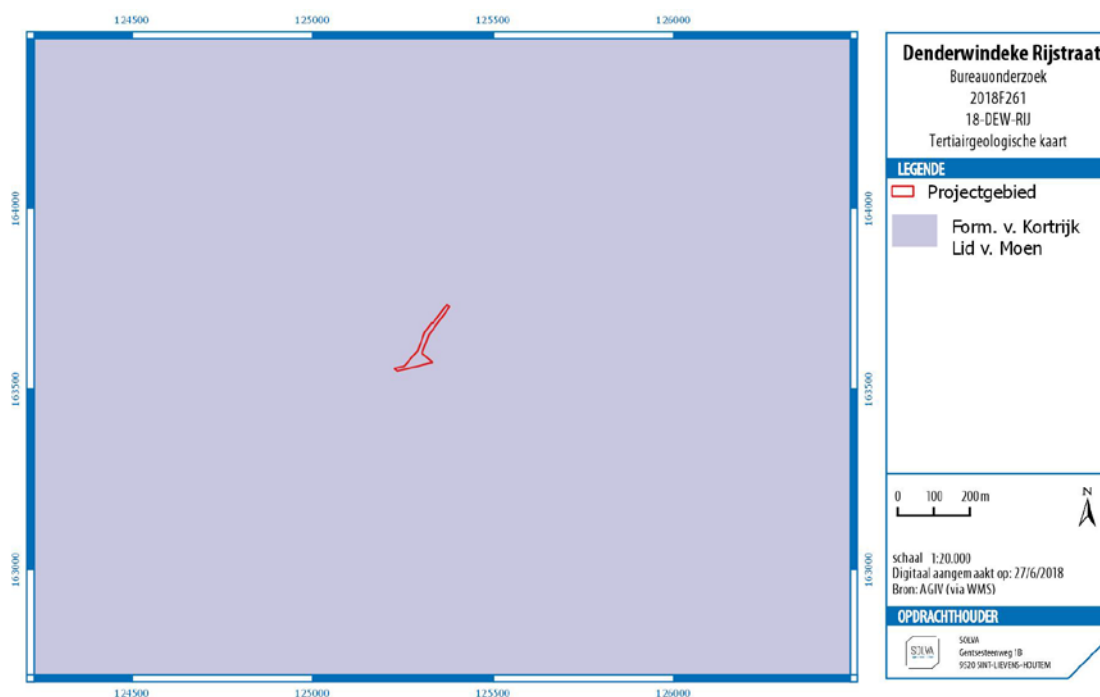
HET PROJECTGEBIED

De **Quartaargeologische profieltypekaart** karakteriseert het projectgebied als geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (profieltype 2; zie Figuur 10).

Figuur 10: Quartaargeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Op de **Tertiairgeologische profieltypekaart** is te zien dat het projectgebied gelegen is op de Formatie van Kortrijk, meer bepaald op het Lid van Moen (zie Figuur 11). Dit betekent een grijze klei houdende silt of klei met *Nummulites planulatus*.

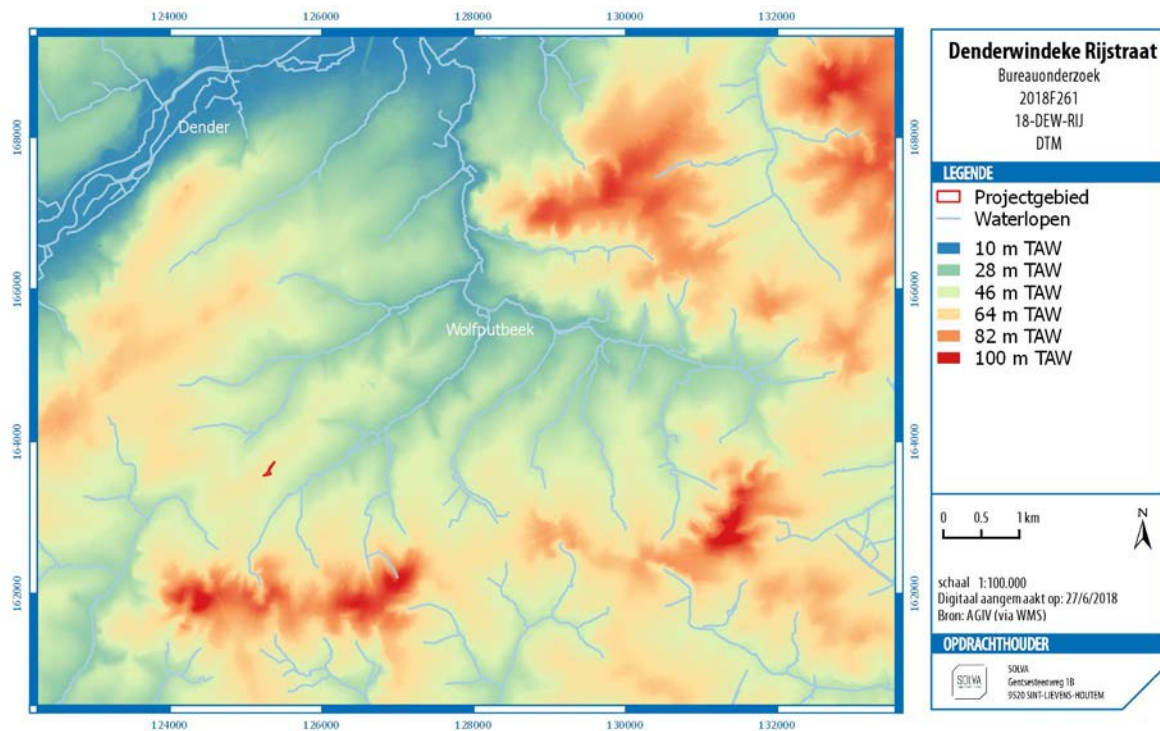

Figuur 11: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

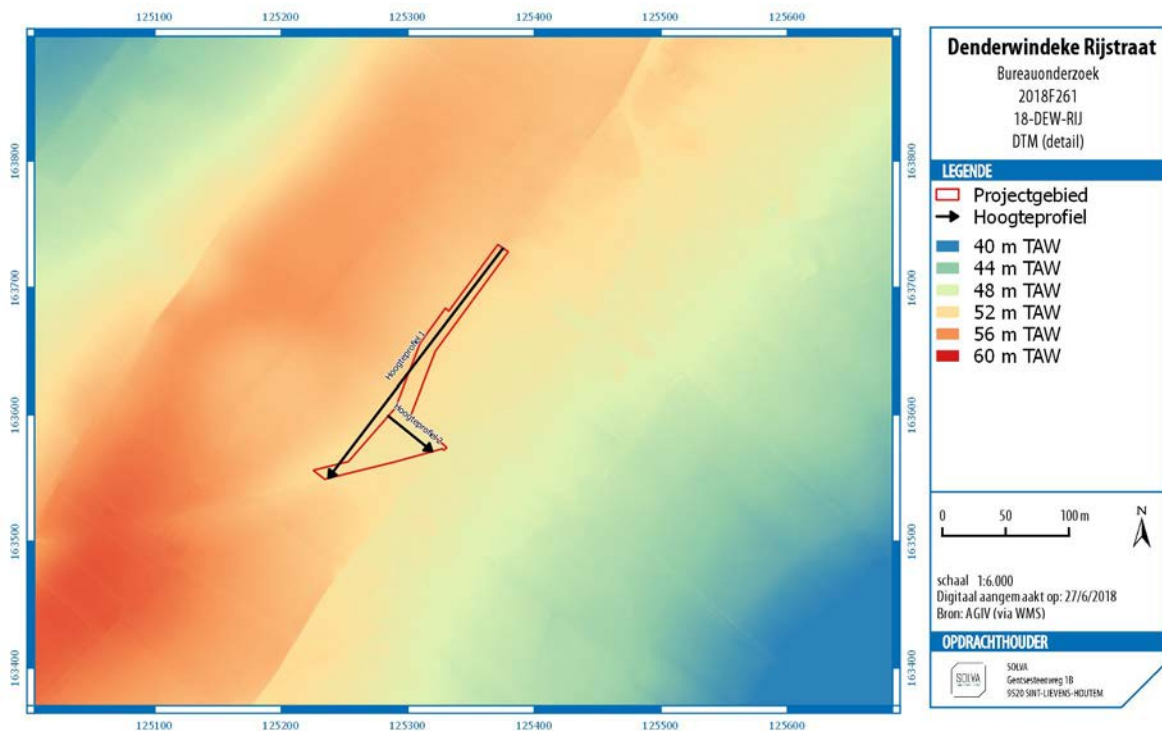
2.2.3.3 FYSISCH-GEOGRAFISCHE SITUERING

De deelgemeente Denderwindeke is gelegen in sterk heuvelend gebied dat in het zuiden aansluit op het Brabants heuvelland. Ten noordwesten ligt de alluviale vallei van de Dender. Op het **hoogtemodel** is te zien hoe de hoogtes in de ruime omgeving schommelen tussen +100 m TAW op de heuvelruggen en +20 m TAW in de beekvalleien (zie Figuur 12). Het reliëf rond Denderwindeke wordt bepaald door de beekvalleien van de Wolfputbeek, die uiteindelijk uitmondt in de Dender in het noorden.

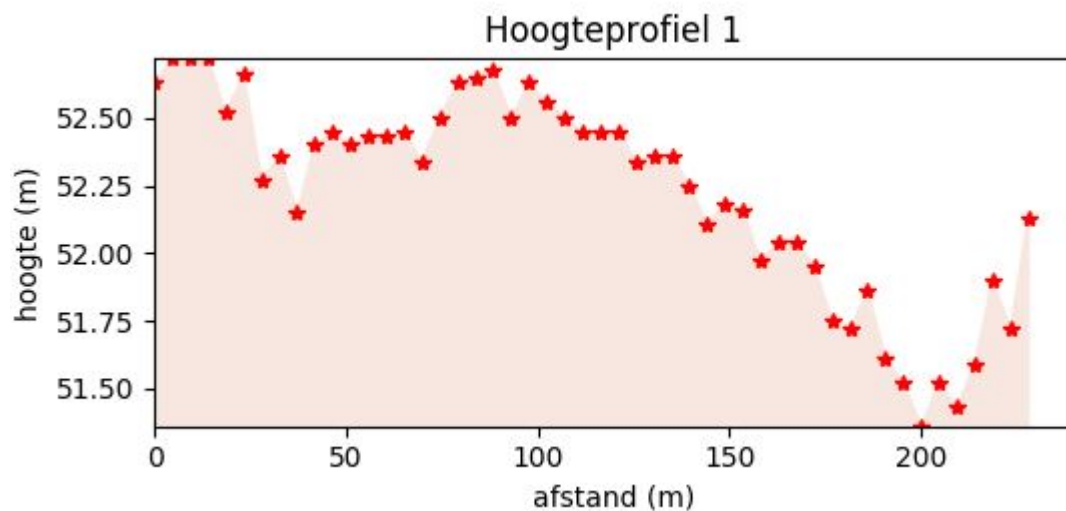

Figuur 12: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

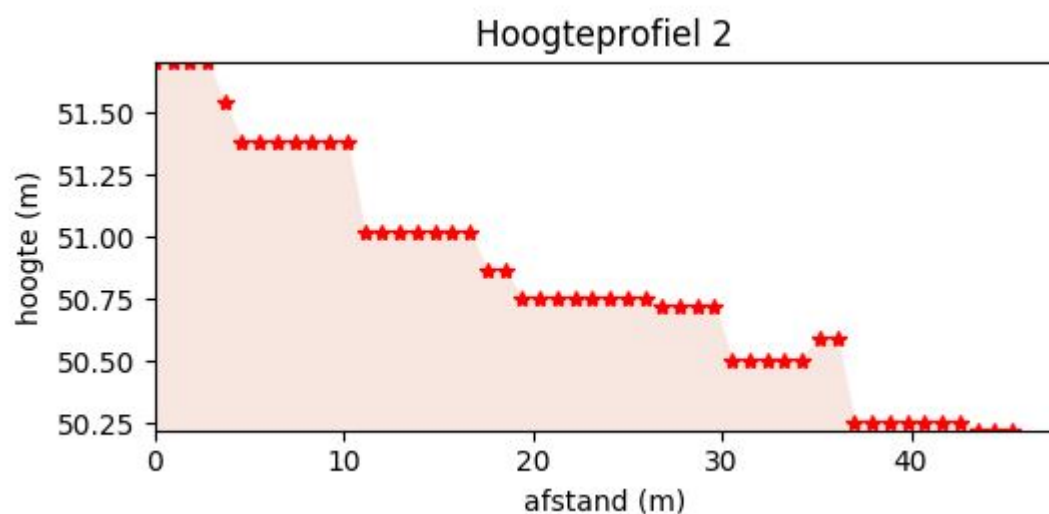
Het projectgebied zelf **helt licht af** van west naar oost met hoogtes schommelend tussen +53 m en +50 m TAW (zie Figuur 13 - Figuur 15). Dit is het gevolg van een noord-zuid georiënteerde heuvelrug ten westen van het projectgebied.

Figuur 13: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

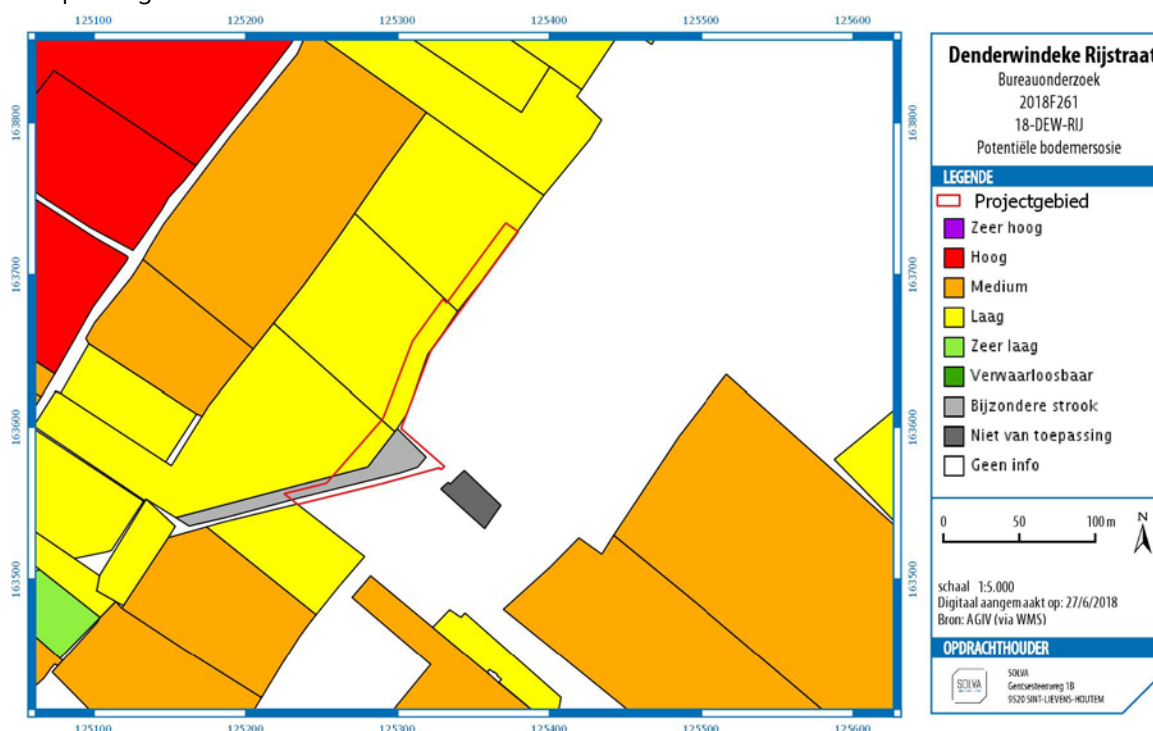

Figuur 14: Hoogteprofiel 1 (noord-zuid) van het projectgebied (bron: geopunt.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

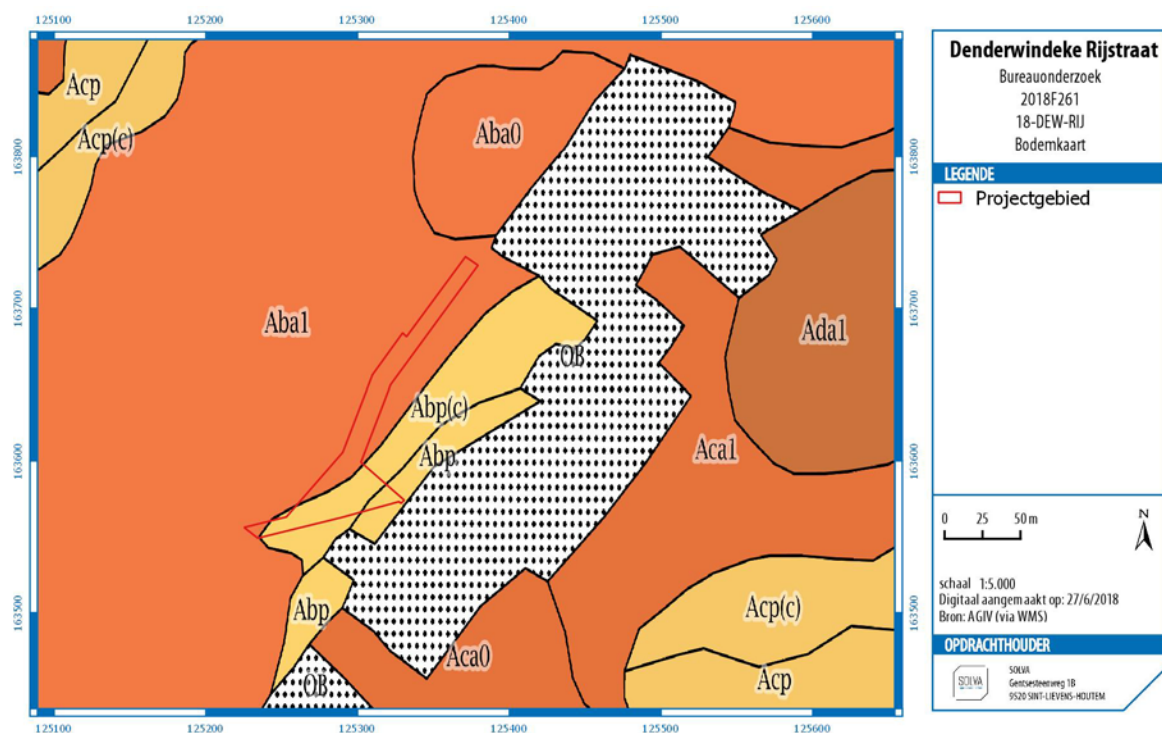
Figuur 15: Hoogteprofiel 2 (west-oost) van het projectgebied (bron: geopunt.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

De **potentiële bodemerosiekaart** toont voor het projectgebied vooral percelen met een **laag erosierisico** (zie Figuur 16). Door de moderne bebouwing op de zuidelijke percelen zijn de waarden hier niet van toepassing.

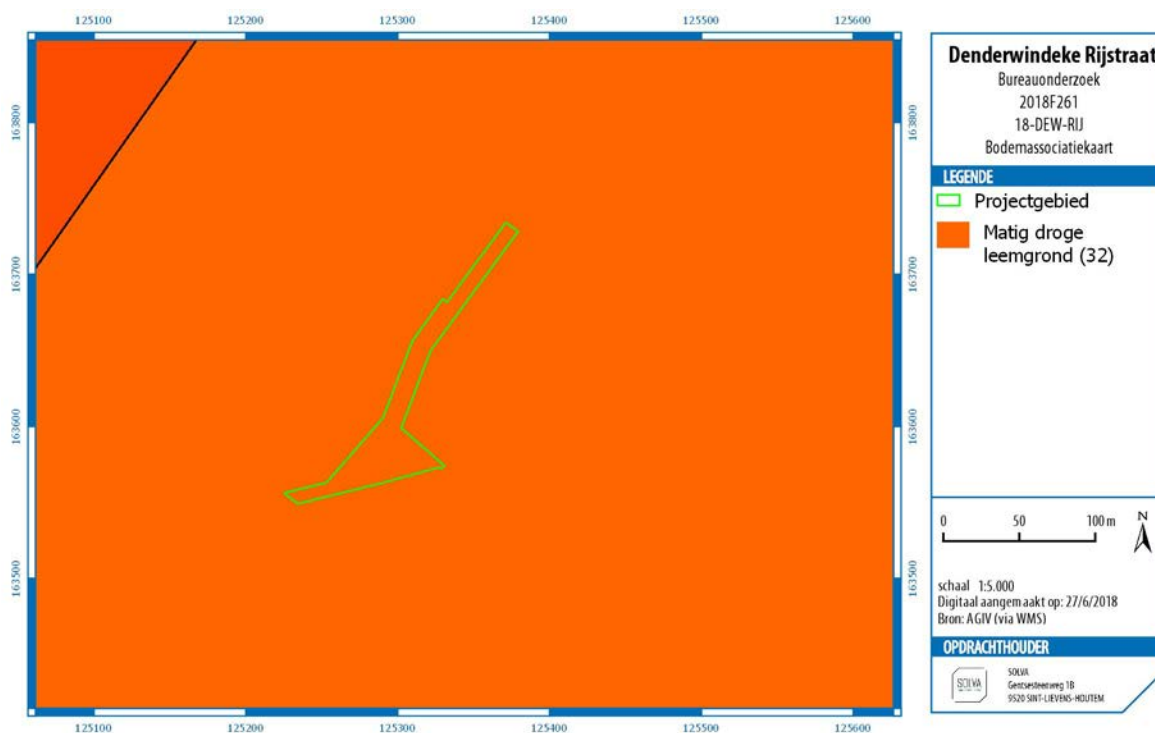
Figuur 16: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

De **bodemkaart** geeft aan dat de gronden van het projectgebied voornamelijk uit **droge leembodems met textuur B-horizont** bestaan (Aba1; zie Figuur 17). De zuidelijke percelen bestaan uit **droge colluviale leembodems zonder profielontwikkeling** (Abp/Abp(c)).

Figuur 17: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

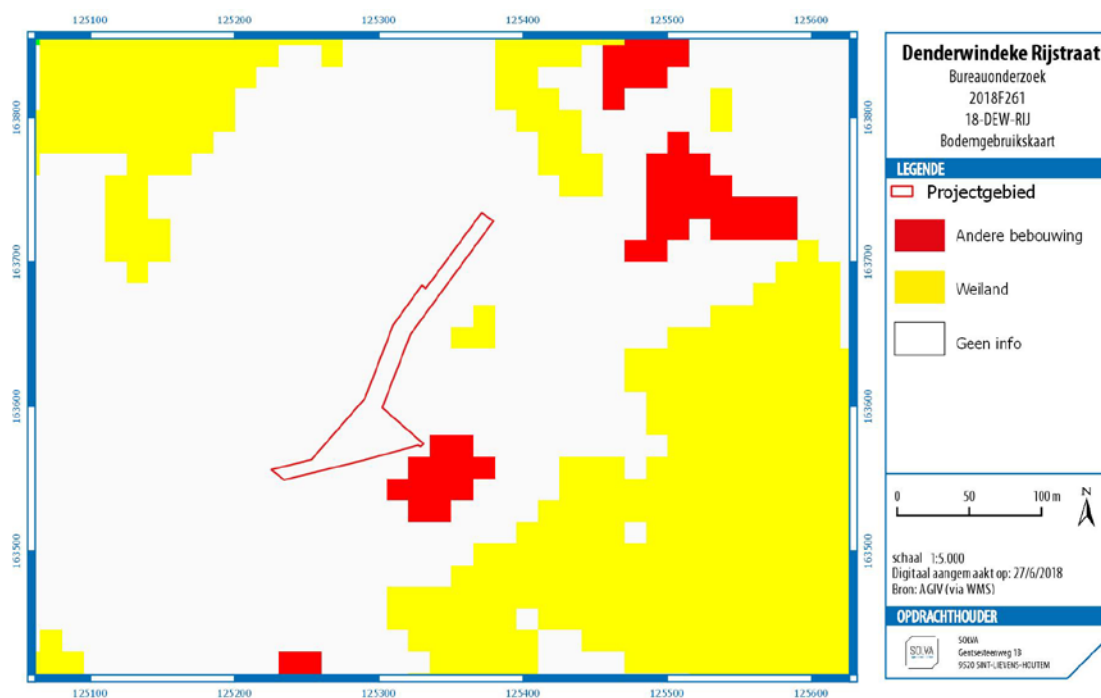
De **bodemassociatiekaart** geeft een matig droge associatie voor leemgronden met textuur B-horizont (associatie 32; zie Figuur 18).

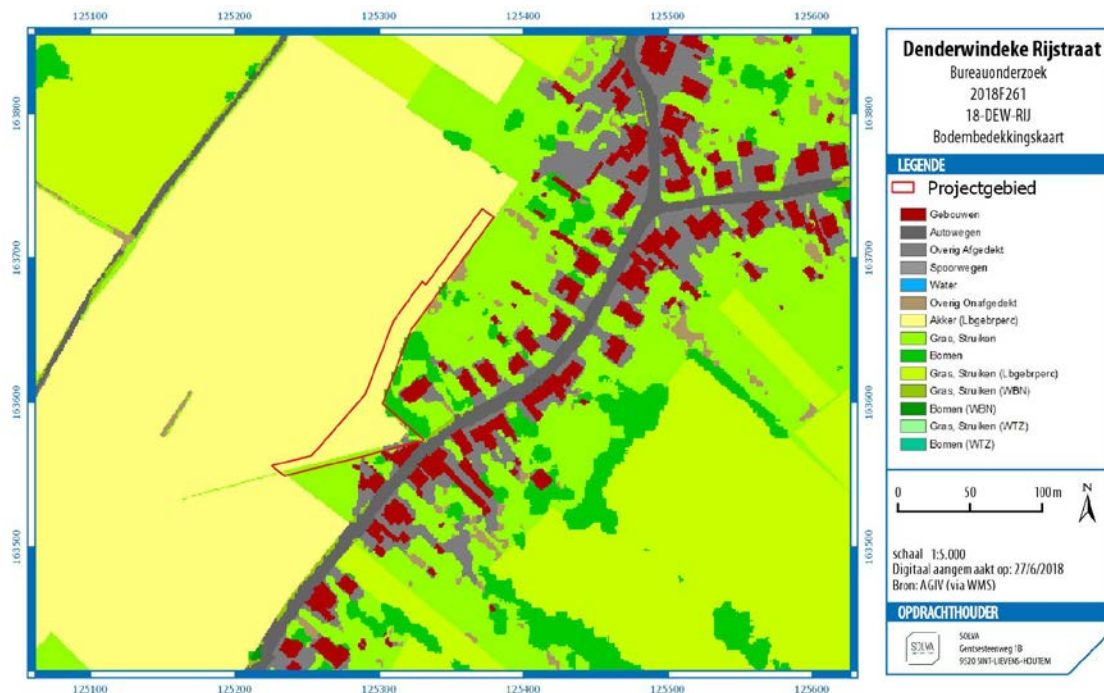
Figuur 18: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

De **bodemgebruikskaat** geeft geen info voor het projectgebied (zie Figuur 19). De **bodembedekkingskaart** toont dat het projectgebied bestaat uit akkers (zie Figuur 20). Een **recente luchtfoto** uit 2015 toont dit huidige gebruik als landbouwgrond (zie Figuur 21). Een gedetailleerde beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt beschreven onder 2.1.2.1.

Figuur 19: Bodemgebruikskaat met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Figuur 20: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Figuur 21: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 HISTORISCH KADER

2.2.4.1.1 ALGEMENE GESCHIEDENIS VAN DENDERWINDEKE

De eerste geschreven bronnen vermelden Denderwindeke als '*Vuenteka super fluvium Therma*' in de late 9de eeuw (896).⁴ Gedurende de middeleeuwen lag de deelgemeente in een grensgebied van het graafschap Vlaanderen, wat de regio tot een belangrijke militaire zone maakte. De heerlijkheid Denderwindele was één van de lenen van de burcht van Ninove en behoorde vanaf de 13de eeuw toe aan de Heren van Wedergaete. Nadien kwam het leen in handen van Pieter de Groux (15de eeuw), het geslacht de la Pierre (17de eeuw), Van Cauteren (18de eeuw) en de Plotho (eind 18de eeuw). De abdij van Vicogne (Raismes, Frankrijk) bezat meerdere goederen in Denderwindeke, terwijl de proost van de abdij het bestuur ervan waarnam. In de buurt werden ook enkele steengroeven ontgonnen. In de late 18de en 19de eeuw werden de traditionele landbouwactiviteiten aangevuld met thuisweverijen en thuisspinners.

2.2.4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Er zijn geen erfgoedobjecten binnen of nabij het projectgebied die zijn opgenomen in de inventaris onroerend erfgoed.

2.2.4.3 HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN

2.2.4.3.1 VILLARETKAART (1745 – 1748)

Op de Villaretk kaart is de voorloper van de huidige Rijstraat reeds zichtbaar (zie Figuur 22). Het projectgebied, dat door een foutenmarge bij het georefereren iets meer naar het westen zou moeten geprojecteerd worden, ligt in een onbebouwde zone.

Figuur 22: Uitsnede uit de Villaretk kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

⁴ Deze historische inleiding volgt Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Denderwindeke* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120780> (geraadpleegd op 26 juni 2018).

2.2.4.3.2 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK: AELST (1771-1778)

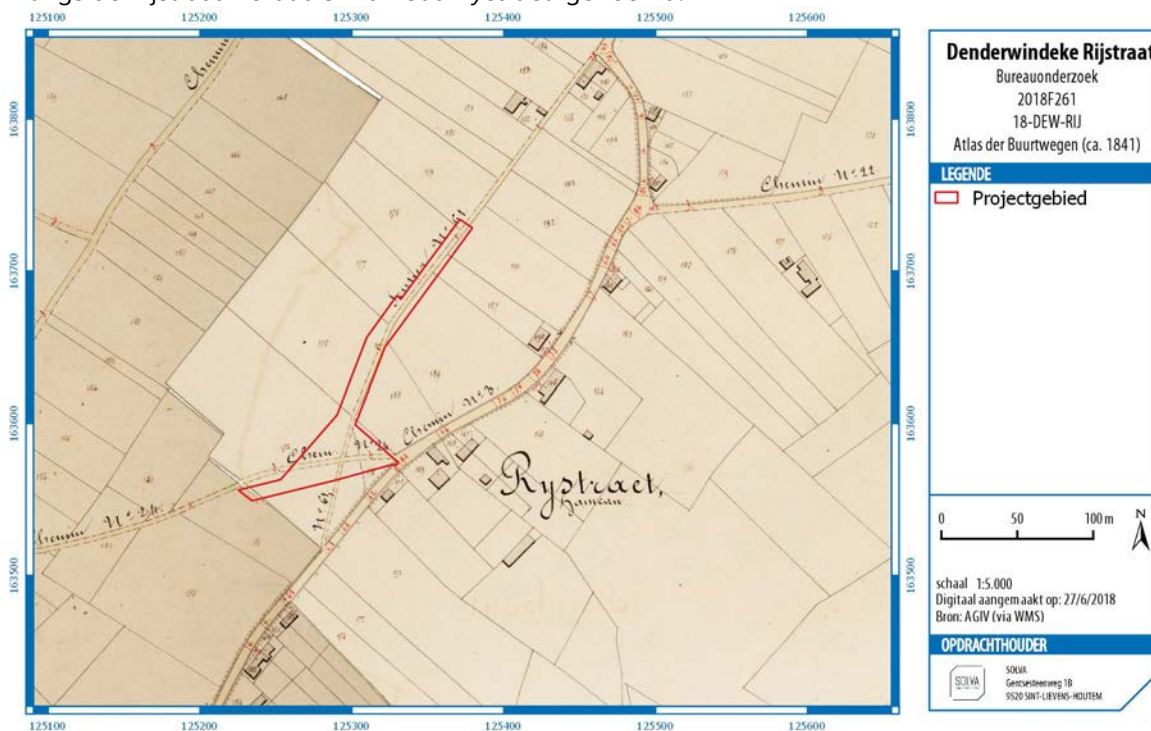
Op de Ferrariskaart is het tracé van de voorloper van de Rijstraat duidelijk weergegeven (zie Figuur 23). Ook het tracé van de huidige buurtweg nr. 24 nu langs de zuidzijde van het projectgebied, staat afgebeeld, maar mogelijk meer centraal in het projectgebied. Het projectgebied zelf staat voornamelijk ingekleurd als akker en bevindt zich tussen de toponiemen 'Asselt' in het noorden en 'Rooselaer' in het zuiden.

Figuur 23: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

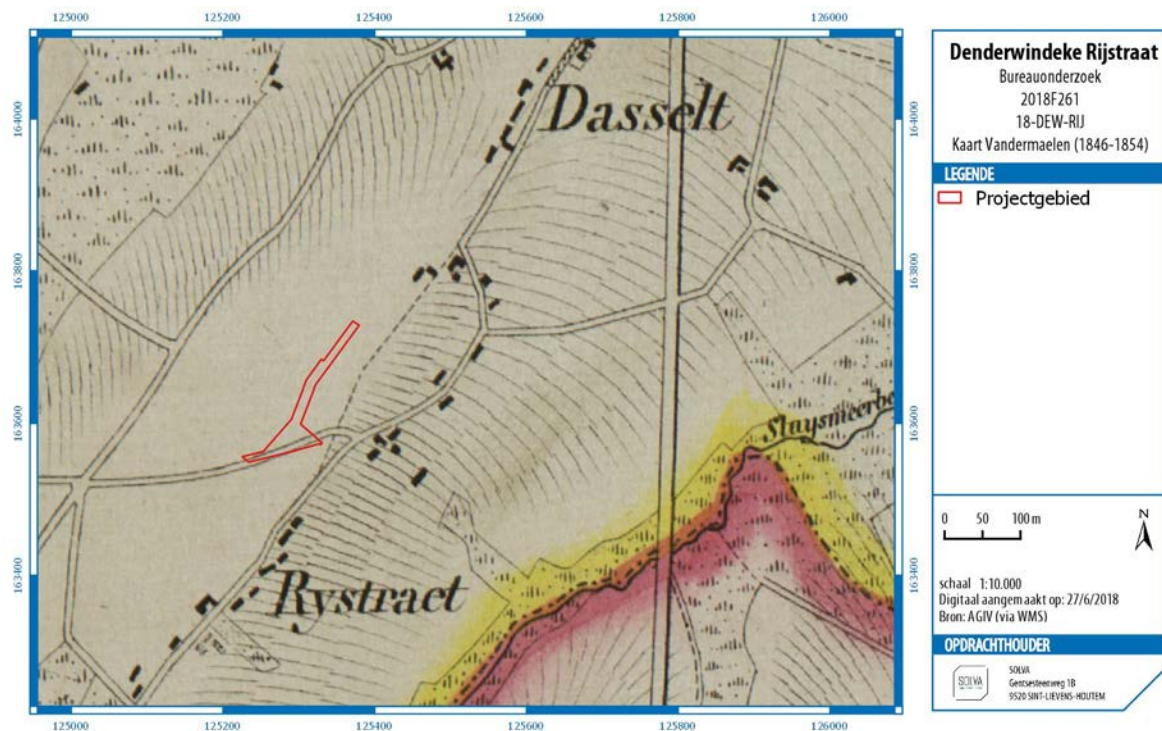
Op de Atlas der Buurtwegen staat de huidige landindeling reeds weergegeven (zie Figuur 24). De voetweg nr. 61 ('*Chemin nr. 61*') en de buurtweg nr. 24 ('*Chemin nr. 24*') staan duidelijk afgebeeld, al lijkt hun tracé meer centraal in het projectgebied te lopen. De eerstgenoemde loopt zelf nog door, tot ze de Rijstraat (Chemin nr. 3') ontmoet. De bebouwing langsheen de Rijstraat is echter nog beperkt. Het baangehucht langs de Rijstraat wordt als '*Hameau Rystraet*' genoemd.

Figuur 24: Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.4.3.4 PHILIPPE VANDERMAELEN – CARTES TOPOGRAPHIQUES DE LA BELGIQUE (1846-1854)

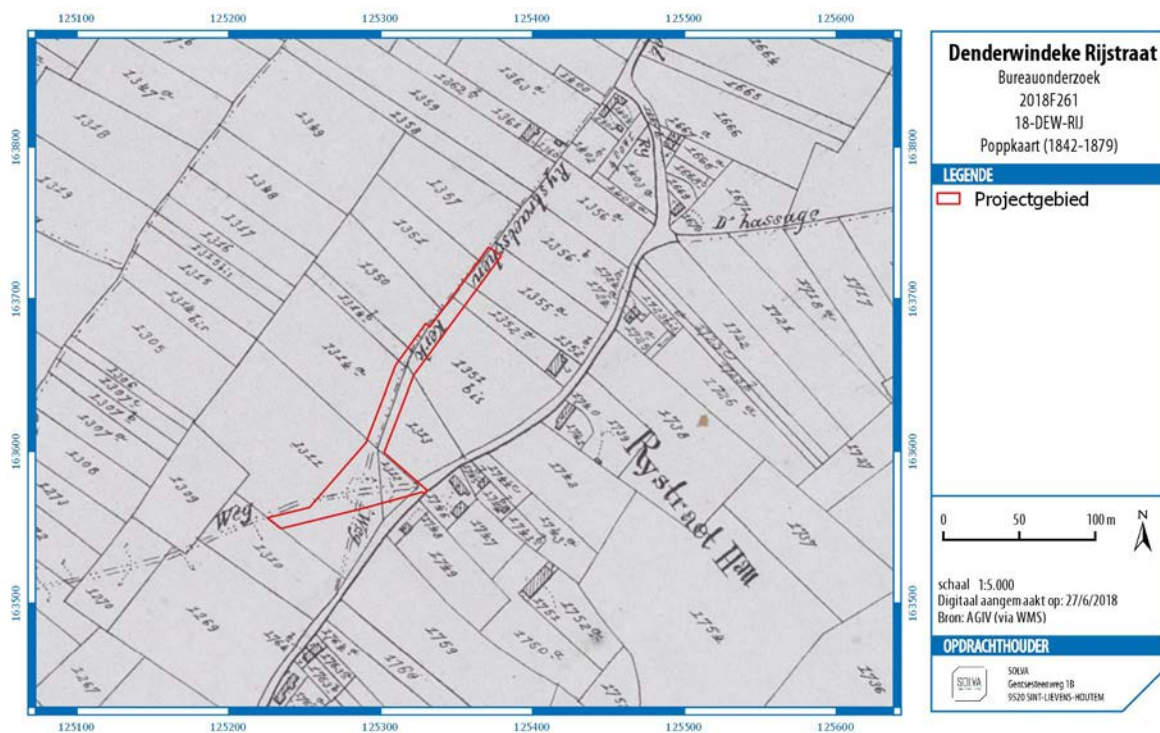
De **kaart Vandermaelen** levert weinig nieuwe info op in vergelijking met de oudere, reeds besproken, historische kaarten (zie Figuur 25). We kunnen wel opmerken dat de voetweg nr. 6 aan belang heeft ingeboet (aangeduid als stippellijn), terwijl de buurtweg nr. 24 toch van een groter belang was als vandaag de dag (zelfde aanduiding als de Rijstraat).

Figuur 25: Uitsnede uit de kaart Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.4.3.5 PHILIPPE CHRÉTIEN POPP - ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)

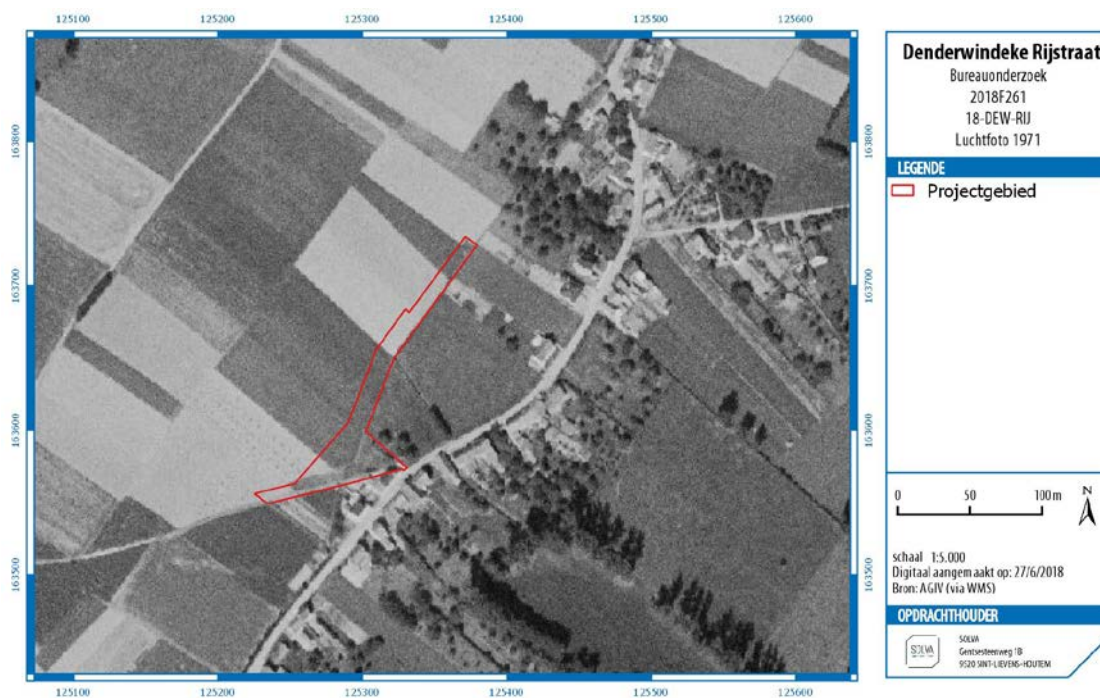
Op de **kaart van Popp** staat de voetweg nr. 61 aangeduid als 'Rystraetscher Kerk', terwijl er bij de buurtweg nr. 24 enkel nog 'Weg' staat (zie Figuur 26). Ook hier is duidelijk zichtbaar dat het tracé meer centraal in het projectgebied lag (t.o.v. de marginale positie nu). De perceelsindeling is wel nog wat meer versnipperd in vergelijking met de huidige percelering.

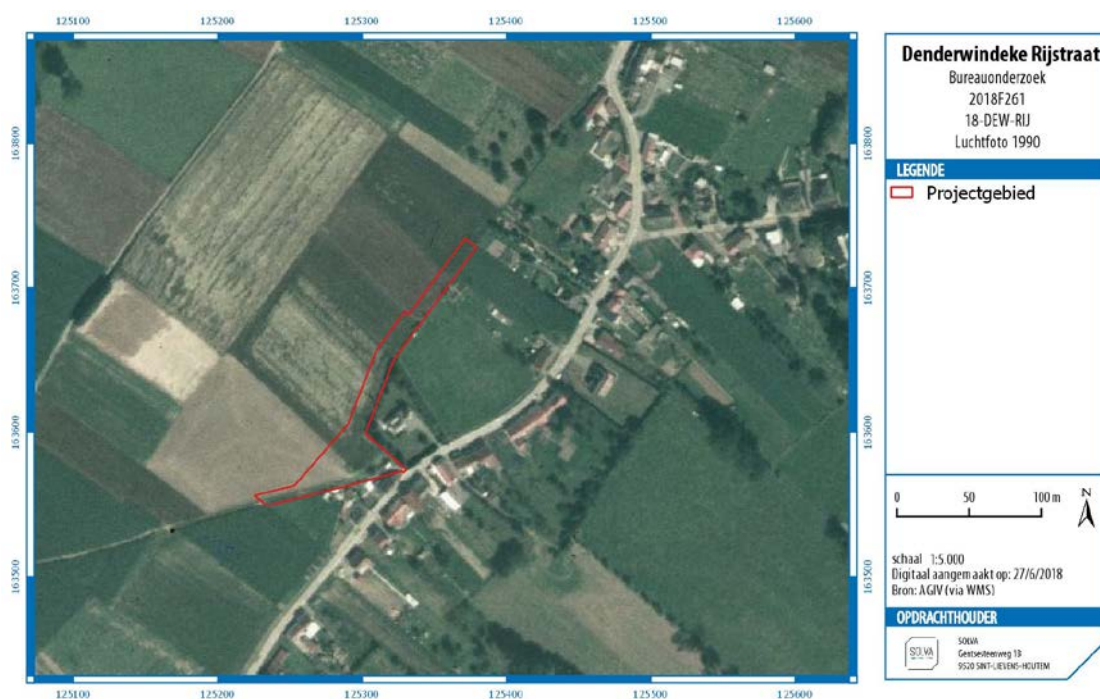
Figuur 26: Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.4.3.6 RECENTE LUCHTFOTO'S

Op een **luchtfoto uit 1971** is de zone ten westen van de Rijstraat nog steeds volledig onbebouwd landbouwgebied (zie Figuur 27). De percelen van het projectgebied zijn duidelijk nog in gebruik als akkers. Ook de voetweg nr. 61 en de buurtweg nr. 24 kunnen geïdentificeerd worden. Op de **luchtfoto uit 1990** zijn de huizen met nrs. 116 en 118 van de Rijstraat reeds gebouwd (zie Figuur 28). Op een **luchtfoto uit 2015** is de huidige situatie te herkennen, met toegenomen bebouwing ten westen van de Rijstraat (zie Figuur 21).

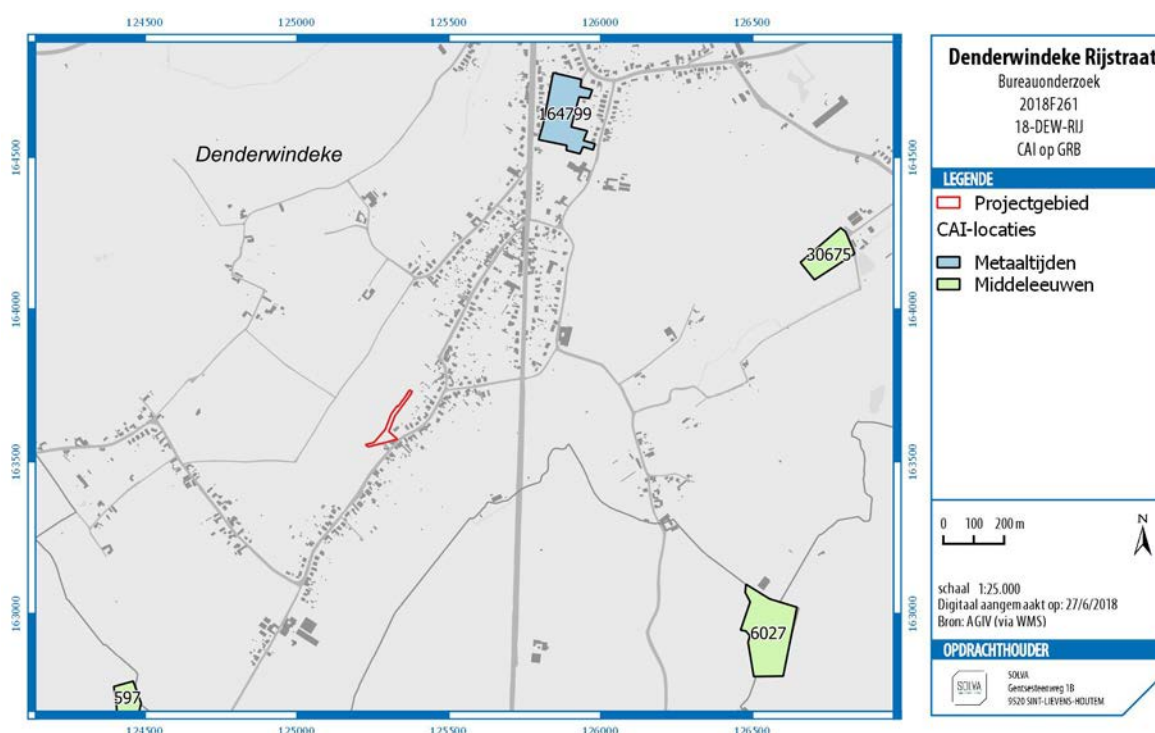
Figuur 27: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

Figuur 28: Luchtfoto uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Voor het **projectgebied** zijn er geen archeologische sites gekend (zie Figuur 29). In de **ruimere omgeving** van het projectgebied toont de centrale archeologische inventaris (**CAI**) eveneens weinig sites, al hoeft een gebrek aan archeologische sporen niet zozeer een historische realiteit te weerspiegelen, dan wel een hiaat in het archeologisch onderzoek. De meest nabije indicatoren bevinden zich op 1 km ten noorden en 1,2 km ten zuidoosten van het projectgebied. Het betreft respectievelijk de site Denderwindeke – Rozelaarstraat (**CAI ID 164799**) en het kasteel Steenhault te Vollezele (Galmaarden, **CAI ID 6027**). In de Rozelaarstraat werden een waterkuil en enkele sporen uit de late ijzertijd gevonden gedurende archeologisch vooronderzoek in 2012.⁵ Nog in Denderwindeke werden ter hoogte van de parochiekerk de restanten van een Romeinse villa gevonden.⁶ Het kasteel Steenhault te Vollezele gaat terug op een laatmiddeleeuwse motte, waarvan de eerste schriftelijke attestaties teruggaan tot 1466.

Figuur 29: CAI-locaties op GRB met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV en cai.onroerenderfgoed.be; digitaal aangemaakt op 27/06/2018)

⁵ Devroe en Claesen 2013.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Denderwindeke* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120780> (geraadpleegd op 27 juni 2018).

2.2.6 EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.6.1 HET LANDSCHAPPELIJK KADER

Het projectgebied ligt in het **heuvelachtig gebied** rond Denderwindeke, dat doorsneden wordt door **meerdere beken** die uiteindelijk ten noorden uitmonden in de Dender. De hoogtes schommelen tussen +50 en +55 m TAW. Het projectgebied ligt op de oostelijke flank van een noord-zuid georiënteerde **heuvelrug**. De bodemkaart toont aan dat er voornamelijk **droge leemgronden** voorkomen.

2.2.6.2 DE MENSELIJKE AANWEZIGHEID

Er zijn **weinig archeologische gegevens** beschikbaar voor de regio rond het projectgebied. De meest nabije archeologische restanten vinden we in Denderwindeke zelf, op zo'n 1 km ten noorden. Daar kwamen de restanten van een Romeinse villa en sporen uit de late ijzertijd aan het licht. De bewoning rond het toponiem Rijstraat lijkt echter maar van de laatste eeuw te zijn. De oude historische kaarten tonen aan dat de gronden ten westen van de Rijstraat lange tijd als **akkers** in gebruik waren. Bovendien liepen de huidige buurtweg nr. 24 en de voetweg nr. 61 reeds door het projectgebied. De **bebouwing langsheen de Rijstraat** dateert hier pas van het **einde van de 20ste eeuw**.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Op basis van de CAI blijken er in de ruimere omgeving rondom het projectgebied weinig archeologische sites gekend. We moeten hierbij echter wel opmerken dat het gebrek aan archeologisch erfgoed eerder een gevolg kan zijn van het gebrek aan onderzoek, eerder dan een weerspiegeling van een historische realiteit.

De landschappelijke context, een heuvelflank (met goede drainage) op droge leembodem, maakt dat het projectgebied sinds ten minste de late 18de eeuw in gebruik is als **landbouwgrond** (ideaal voor veeleisende gewassen).

Op basis van historische kaarten is duidelijk dat het projectgebied oorspronkelijk **doorsneden** werd door enkele **veldwegen/buurtwegen**, die heden verschoven zijn naar de grens van het projectgebied.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

De stad Ninove wenst erosiebestrijdingswerken uit te voeren langsheen de Rijstraat in Denderwindeke. Behoudens de aanleg van grasstroken wordt daarvoor ook een buffergracht (max. 3 m breed, max. 1 m diep; 160 lopende meter) en een bufferbekken (opp.: ca. 1100 m²) ingericht. Van de totale terreinoppervlakte van ca. 3935 m² zal, in verschillende zones, dus ca. 1580 m² door buffergracht en -bekken worden verstoord.

➤ *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een hypothetisch verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied bevindt zich **ver buiten de historische kern** van **Denderwindeke**. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden concentreerde in deze dorpskern, en dat vanaf men een dergelijke kern verlaat, de densiteit sterk afneemt. Het projectgebied ligt dan ook in een zone die minstens sinds de 18de eeuw gekenmerkt wordt door **akkers en weiland**. Sporen uit oudere periodes zijn theoretisch echter niet uit te sluiten.
- De historische kaarten tonen dan weer aan dat minstens sinds de late 18de eeuw, de **voetweg en de buurtweg** die door het projectgebied lopen, reeds bestonden. Bovendien liep het **tracé** van beide wegen **meer centraal** in het projectgebied, t.o.v. de marginale locatie die ze nu hebben. Het valt dus te verwachten dat het projectgebied deels reeds doorsneden is door deze historische tracés, en dit een zekere impact op de ondergrond zal gehad hebben. Aangezien de locatie van deze wegen reeds gekend is via de historische kaarten en ook blijkt dat het projectgebied zich

buiten historische kernen bevindt, zal archeologisch onderzoek niet veel meer dan een bevestiging zijn van deze kennis.

- De geplande werken zijn verspreid over een lijnvormig tracé en een klein bufferbekken. De aard van hun inplanting (gespreid) en hun beperkte oppervlakte laten een ruimtelijke interpretatie van eventuele archeologische sporen niet toe.
- De **beperkte oppervlakte** van de effectieve bodemingreep (verspreid over de ingrepen bedraagt het ca. 1580 m²), de **lijnvormige** aard van een deel van de werken (buffergracht van ca. 500 m²), de ligging in buitengebied, het feit dat een buurtweg het projectgebied doorsneet en het feit dat de **omliggende percelen** in de toekomst **onaangeroerd** zullen blijven (reeds bestaande bebouwing en waardevolle landbouwgrond), maken dat er weinig ruimtelijk inzicht kan worden verworven en dat de **kans op kennisvermeerdering** binnen het gabarit van de geplande werken dan ook **zeer klein is**.

➤ *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Gelet op bovenstaand verwachtingspatroon is binnen het gabarit van de werken het potentieel op relevante kennisvermeerdering slechts beperkt en een **verder archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken** is dus, kosten-baten beschouwd, **niet aangewezen**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde **meldingsplicht**.

2.2.7.2 **AFBAKENING VAN ZONES WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT**

Op de volledige oppervlakte van het projectgebied worden geen archeologische sporen verwacht.

2.2.7.3 **AFBAKENING VAN ZONES WAAR ARCHEOLOGISCH ERFGOED VASTGESTELD IS OF VERWACHT WORDT**

Niet van toepassing.

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2017), *Denderwindeke* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120780> (geraadpleegd op 27 juni 2018).

DEVROE A EN CLAESEN J. (2013), *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Ninove – Rozelaarstraat*, Archebo-Rapport 2012/13 (onuitgegeven rapport).

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. (2002) *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.

3.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op 27/06/2018

<https://www.dov.vlaanderen.be>

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://cai.onroenderfgoed.be/>